

Propunerile ANOSR pentru *Legea bugetului de stat pentru anul 2017*

Introducere

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR) a lansat, o dată cu debutul anului universitar 2016-2017, campania **Viitorul Implică Studenții (V.I.S.)**, prin care aduce în atenția partidelor politice și a candidaților la alegerile parlamentare obiectivele studenților pentru dezvoltarea învățământului superior românesc.

Considerăm că studenții de astăzi reprezintă viitorul României și suntem conștienți că singura șansă pentru dezvoltarea societății românești este investiția în educație și consolidarea unui sistem de învățământ de calitate. Prin urmare, considerăm că tema principală care ar trebui discutată în această toamnă este educația.

Cele 15 priorități ale studenților reprezintă concluziile dezbaterilor realizate în cadrul **Forumului Organizațiilor Studentești din România (FOSR)**, desfășurat în perioada **8-16 august 2016**, la Galați, unde au participat peste **330** de lideri ai studenților din întreaga țară.

Principala solicitare a studenților rămâne, în continuare, „**o finanțare corespunzătoare a educației**, peste media statelor membre ale Uniunii Europene, bazată pe performanță, prin alocarea anuală a minimum 6% din Produsul Intern Brut pentru acest sector”. Sperăm ca decidenții politici să înțeleagă importanța acestei solicitări și să acționeze în consecință atunci când vor deveni parte a Parlamentului României și/sau Guvernului României, astfel încât primul act normativ care să conțină din solicitările studenților să fie chiar *Legea bugetului de stat pentru anul 2017*.

În continuare, **articolul 8 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011** prevede faptul că „pentru finanțarea educației naționale se alocă anual din bugetul de stat și din bugetele autorităților publice locale minimum 6% din produsul intern brut al anului respectiv”. De asemenea, „pentru activitatea de cercetare științifică se alocă anual, de la bugetul de stat, minimum 1% din produsul intern brut al anului respectiv”. În fiecare an, din păcate, *Legea bugetului de stat* nu respectă acest articol.

De asemenea, **Strategia privind educația și formarea profesională 2014-2020** urmărește „creșterea ratelor de absolvire pentru a asigura necesarul de absolvenți de studii universitare și de cercetători pentru Europa”, în contextul în care se vizează „asigurarea susținerii financiare necesare directe acordate studenților proveniți din familii cu venituri reduse prin regândirea sistemelor de finanțare a învățământului universitar”.

Și **Strategia Integrată de Dezvoltare a Resurselor Umane din perspectiva învățării pe tot parcursul vieții 2009-2020** menționează, printre altele, „diferențierea alocărilor financiare în funcție de performanța dovedită, dar și pentru a încuraja și sprijini excelența.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

creșterea inovației și a creativității, a cercetării, inclusiv a antreprenorialului, la toate nivelurile de educație și formare” sau faptul că „cheltuielile publice pentru cercetare-dezvoltare-inovare în universități și unități specializate se vor ridica la cel puțin 2% din PIB”.

Conform ultimelor date Eurostat disponibile cu privire la procentul alocat din Produsul Intern Brut pentru educație, România se afla, în anul **2013**, pe ultimul loc dintre statele membre ale Uniunii Europene, cu un procent de doar **2,7%** din PIB alocat pentru învățământ, în contextul în care media la nivelul UE este de **5,34%**.

Statul/Anul	2012	2013
Suedia	7,38	7,43
Finlanda	7,12	7,16
Cipru	6,67	7,07
Malta	6,76	6,89
Belgia	6,59	6,67
Norvegia	N/A	6,58
Olanda	5,89	6,06
Irlanda	6,16	5,84
Austria	5,62	5,66
Media UE-28	5,18	5,34
Portugalia	N/A	5,34
Elveția	5,24	5,24
Slovenia	5,44	5,22
Polonia	4,91	5,00
Estonia	4,82	4,92
Germania	4,84	4,80
Lituania	4,83	4,66
Italia	4,20	4,28
Bulgaria	3,68	4,27
Spania	4,34	4,19
Republica Cehă	4,33	4,16
Ungaria	4,07	4,13
Slovacia	3,05	4,12
Letonia	N/A	3,37
România	2,64	2,70

Tabel 1. Procentul din PIB alocat pentru educație de mai multe state din Europa în perioada 2012-2013
 (sursa: Eurostat)

Beneficiile investiției în educație sunt greu de cuantificat, însă sunt enorme. Printre altele, învățământul de masă conduce la o societate mai echitabilă, în care există bunăstare și

creștere economică. De asemenea, pe termen lung, direct proporțional cu nivelul de educație, starea generală a sănătății populației se îmbunătățește, scade rata criminalității, respectiv dependența de ajutoare sociale a cetățenilor, situație în care, din păcate, nu se regăsește România. Totuși, aceste lucruri nu se pot obține fără investiții importante în sistemul de educație.

Concret, ANOSR solicită **creșteri bugetare pentru diferite capitole ce vizează în mod direct sau indirect studenții din România**, precum:

- finanțarea de bază;
- fondul pentru burse studențești;
- subvenția pentru cămine și cantine;
- fondul pentru transportul studenților;
- cercetarea;
- investiții de capital;
- fondul pentru tabere studențești.

În paginile de mai jos vom prezenta, pe scurt, metodologia de calcul a creșterilor bugetare propuse, respectiv situația din ultimii ani pentru fiecare domeniu în parte, tocmai pentru a se înțelege necesitatea unor creșteri semnificative în perioada imediat următoare.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Metodologia de calcul a creșterilor bugetare propuse

ANOSR a lansat, în noiembrie 2015, analiza [Cifrele bugetului educației – unde suntem și unde ar trebui să fim](#), care realiza o radiografie a finanțării învățământului superior din România în perioada 2008-2014. În cadrul acesteia a fost utilizată o metodologie de calcul a propunerilor de creșteri bugetare pornind de la mai mulți indicatori. Datele care stau la baza calculului ANOSR provin de la platforma *Tempo* a Institutului Național de Statistică, de la Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS), de la Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice (MENCS), respectiv din informații și prelucrări proprii.

Creșterile bugetare propuse pentru anul 2017 au la bază mai mulți factori:

1. **Factorul inflaționist** – cuantifică creșterea/scăderea ratei inflației și a deflației (unde este cazul), în perioada 2008-2015.
2. **Creșterea economică** – media procentelor creșterii economice din perioada 2011-2015, raportată la Produsul Intern Brut.
3. **Creșterile salariale** – medie aproximativă a creșterilor salariale din perioada 2012-2016.

Am ales **anul 2008 ca punct de reper** pentru cea mai mare parte a analizei de față deoarece reprezintă **ultimul an înainte de izbucnirea crizei economice**, fenomen care a determinat Guvernul României ca în următorii ani să elaboreze un **buget de austeritate** pentru educație. Anul 2008 reprezintă, așadar, un punct de reper spre care dorim să ne îndreptăm atenția, în dorința de a reveni și chiar evolua din punct de vedere al finanțării învățământului superior și nu numai. 2008 a fost și anul în care a fost semnat **Pactul național pentru educație**, un document important prin prisma faptului că a reușit să aducă educația în prim planul agendei politice, nu numai la nivel declarativ. Din păcate, anii următori au arătat cât de fragile au fost progresele privind finanțarea educației realizate la mijlocul primului deceniu al secolului XXI.

Factorul inflaționist

Inflația reprezintă creșterea generalizată a prețurilor bunurilor și serviciilor, fiind măsurată prin prețurile de consum. În contrapartidă, deflația reprezintă o scădere generalizată a prețurilor bunurilor și serviciilor, fiind, însă, un fenomen mai rar întâlnit în România ultimilor ani. Având în vedere faptul că atât instituțiile de învățământ de superior, cât și personalul academic și administrativ sunt parte activă din societate, învățământul superior reprezintă un domeniu semnificativ atins de acest factor.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Prin urmare, rata inflației/deflației reprezintă un bun indicator în vederea actualizării alocărilor bugetare pentru învățământul superior. Raportat la anul **2008**, coeficientul agregat al ratelor inflației sau deflației este **1,37**.

An/Factor inflație	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Coeficient agregat
Rata inflației	7,85	5,59	6,09	5,79	3,33	3,98	1,07	-0,6	N/A	1,37
Coeficient	1	1,0785	1,1387	1,2081	1,2780	1,3206	1,3732	1,3879	1,3795	

Tabel 2. Rata inflației multianuală 2007-2015 (Sursa: INS Tempo)

Creșterea economică

Având în vedere faptul că **bunătatea generală trebuie să fie resimțită în toate aspectele vieții cotidiene**, inclusiv în sistemul educațional, considerăm importantă includerea creșterii economice în cadrul indicatorilor pe care îi avem în vedere atunci când solicităm creșteri punctuale în ceea ce privește bugetul învățământului superior.

An	2011	2012	2013	2014	2015	Media
Creștere procentuală reală PIB	1,1	0,6	3,5	2,8	3,7	2,34

Tabel 3. Evoluția creșterii procentuale reale din PIB în perioada 2011-2015 (Sursa: Eurostat)

După anii de criză financiară, 2008-2010, **în 2011 s-a înregistrat pentru prima dată o creștere economică de 1,1% din PIB**. După aceea, România a înregistrat în fiecare an creștere economică, **fapt declamat de reprezentanții partidelor politice aflate la guvernare, dar care nu s-a reflectat neapărat în bugetul educației naționale**. Media creșterii economice în perioada 2011-2015 a fost de 2,34% din PIB, astfel încât indicatorul pe care îl propunem în acest context este de **1,0234**.

Creșterile salariale

Un alt aspect deosebit de important în analiza noastră îl reprezintă **creșterea salariilor personalului bugetar**, inclusiv a celui din sistemul educațional. În acest sens, am identificat următoarele etape:

a) Pentru personalul didactic și didactic auxiliar:

1. Creșterea cu **8%** a salariilor de bază începând cu 1 iunie 2012 prin Ordonanța de Urgență nr. 19/2012.
2. Creșterea cu **7,4%** a salariilor de bază începând cu 1 decembrie 2012 prin Ordonanța de Urgență nr. 19/2012.

ANOSR este membru în:

European Students' Union

Consiliul Tineretului din România

Alianța pentru o Românie Curată

facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
 camera 12-13, sector 1,
 București, 010223

3. Creșterea cu **5%** a salariilor de bază, începând cu 1 martie 2015, respectiv 1 septembrie 2015 prin Ordonanța de Urgență nr. 83 din 12 decembrie 2014.
 4. Creșterea cu **15%** a salariilor de bază la 1 decembrie 2015 prin Ordonanța de Urgență nr. 54 din 4 noiembrie 2015.
 5. Modificările realizate în modul de stabilire a drepturilor salariale începând cu 1 august 2016, prin Ordonanța de Urgență nr. 20 din 9 iunie 2016, Hotărârea de Guvern nr. 582 din 22 august 2016 și Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 43 din 31 august 2016, ale cărei efecte nu le putem cuantifica încă.
- b) Pentru personalul nendidactic:
1. Creșterea cu **8%** a salariilor de bază începând cu 1 iunie 2012 prin Ordonanța de Urgență nr. 19/2012.
 2. Creșterea cu **7,4%** a salariilor de bază începând cu 1 decembrie 2012 prin Ordonanța de Urgență nr. 19/2012.
 3. Creșterea cu **12%** a salariilor de bază începând cu 1 august 2015 prin Ordonanța de Urgență nr. 27 din 30 iunie 2015.
 4. Creșterea cu **15%** a salariilor de bază la 1 decembrie 2015 prin Ordonanța de Urgență nr. 54 din 4 noiembrie 2015.
 5. Modificările realizate în modul de stabilire a drepturilor salariale începând cu 1 august 2016, prin Ordonanța de Urgență nr. 20 din 9 iunie 2016, Hotărârea de Guvern nr. 582 din 22 august 2016 și Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 43 din 31 august 2016, ale căror efecte nu le putem cuantifica încă.

În analiza noastră vom utiliza creșterea salarială medie specifică personalului nendidactic, puțin mai mare decât cea a cadrelor didactice, în contextul în care ultima categorie menționată beneficiază și de indemnizații de conducere și alte sporuri greu de cuantificat la nivel național, dat fiind faptul că instituțiile de învățământ superior beneficiază de autonomie universitară în vederea stabilirii acestora, iar numărul de cadre didactice este net superior personalului nendidactic. Astfel, coeficientul luat în calculul analizei este de **1,49**.

Așadar, **factorul agregat**, utilizat în calculul solicitărilor noastre, este în valoare de **2,089**, reprezentând înmulțirea din valorile celor trei factori: factorul inflaționist (**1,37**), creșterea economică (**1,0234**), precum și creșterile salariale (**1,49**).

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Finanțarea de bază

Finanțarea de bază (FB) reprezintă principala sursă de venit a universităților din România, fiind acordată în baza unui contract instituțional, anual, semnat între Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice și universități. Suma atribuită se acordă în funcție de numărul de studenți, specializarea studiată, limba în care are loc procesul de predare, ciclul de studii etc.

În ceea ce privește finanțarea de bază a universităților, constatăm un regres la nivelul ultimilor ani. Astfel, dacă în anul **2008** au fost alocați de la bugetul de stat **1.947.300.000 lei** pentru acest capitol, în **2015**, într-o creștere extrem de mică față de anul precedent, aceasta ajunsese la suma de **1.896.250.000 lei**. Scăderea față de anul 2008 până în anul 2015 este de doar **2,62%**, însă, în mod real, aceasta este și mai mare.

Având în vedere faptul că alocarea finanțării de bază produce cel mai semnificativ impact asupra sistemului de învățământ superior, considerăm că această creștere trebuie tratată prioritar. De asemenea, orice modificare negativă a acestei sume sau lipsa unei corelări adecvate a valorii finanțării de bază cu creșterile salariale, spre exemplu, poate duce la probleme destul de grave în ceea ce privește managementul universitar, afectând autonomia instituțiilor de învățământ superior.

An	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alocație unitară student echivalent	3.122	3.031	2.841	2.444	2.126	2.340	2.434	2.581

Tabel 4. Alocarea bugetară per student echivalent în perioada 2008 - 2014 (Sursa: CNFIS)

Având în vedere factorul agregat raportat la anul 2008, **în anul 2016 ar trebui să fie alocată o sumă de cel puțin 6522,06 lei/student echivalent**, față de 2.581 lei, cât a fost alocat în anul 2015, ultimul an pentru care deținem date oficiale în acest sens. Deși creșterea este una semnificativă la prima vedere, având în vedere necesitățile unui învățământ superior de calitate, aceasta este una relativ modestă. De asemenea, dacă ne raportăm la numărul de studenți echivalenți unitari din anul 2015, suma totală care ar trebui alocată pentru finanțarea de bază este de **4.183.386.247,26 lei**, ținând seama de faptul că erau 641.421 studenți echivalenți unitari. Prin comparație, în 2015 a fost alocată suma de **1.896.250.000 lei** pentru acest capitol bugetar, ceea ce înseamnă aproximativ 45,32% din suma necesară.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Fondul pentru burse studentești

Bursele, indiferent de tipul acestora (social, de merit sau performanță ș. a.), reprezintă unul dintre principalele mijloace prin care statul român stimulează performanța, respectiv sprijină o cât mai mare incluziune socială a studenților și potențialilor candidați pentru a fi studenți.

Fondul pentru burse studentești se alocă în conformitate cu **articolul 223 al Legii Educației Naționale nr. 1/2011**, care prevede că acesta este repartizat în funcție de „numărul de studenți de la învățământul cu frecvență, fără taxă de studii”. Universitățile au, de asemenea, posibilitatea de a aloca fonduri pentru bursele studentești din venituri extrabugetare. Trebuie menționat faptul că nu există prevederi referitoare la modul în care universitățile distribuie fondul de burse alocat de stat, procentul alocat fiecărei categorii de burse fiind decis de către fiecare instituție de învățământ superior în parte, în baza autonomiei universitare.

În anul universitar 2012-2013, **8,62%** din totalul studenților înmatriculați beneficiau de burse sociale. Doar **2,68%** au obținut burse de merit, în timp ce **22,2%** dintre studenți aveau burse de studiu. **24,88%** dintre studenți beneficiau așadar de burse de merit și studiu.

Această abordare meritocratică asupra burselor nu este în beneficiul creșterii numărului de studenți, tinerii fiind descurajați de lipsa unor forme de sprijin prin care să poată să urmeze cursuri universitare. Problemele sociale cu care se confruntă România ar trebui să fie suficiente pentru a determina decidenții, implicit și universitățile, să aloce mai multe resurse pentru a încerca să faciliteze accesul categoriilor defavorizate la studii universitare.

Conform unor date ale Consiliului Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS) din august 2016, media *burselor sociale* acordate la nivel național este în prezent de **241 lei/lună**. *Bursa de studiu* este, în medie, **316 lei**, în timp ce *bursa de merit* ajunge, în general, la valoarea de **383 lei**. Nu în ultimul rând, *bursa de performanță* este are valoarea lunară medie la nivel național cea mai semnificativă, **528 lei**. Nivelul mic al cuantumurilor burselor are o dublă explicație. În primul rând este vorba despre o sumă mult prea mică alocată din partea MENCȘ pentru acest capitol bugetar, iar, în al doilea rând, instituțiile de învățământ superior nu acordă, în general, o importanță deosebită acestor instrumente de suport pentru studenți, neglijând îndeosebi bursa de tip social. Astfel, în medie, instituțiile de învățământ superior alocă din surse proprii doar **15,28%** din totalul fondului de burse. De asemenea, din fondul total de burse al universităților, doar **15,49%** este destinat burselor sociale. Ambele procente sunt relativ mici și ar trebui să fie îmbunătățite.

Articolul 6 din Anexa nr. 2 a Hotărârii de Guvern nr. 445 din 8 august 1997, actualizată prin **Hotărârea de Guvern nr. 558 din 3 septembrie 1998**, prevede faptul că „*cuantumurile burselor sunt stabilite de către senatul universitar, în așa fel încât cuantumul minim al bursei să acopere cheltuielile de cazare și masa în cămine și, respectiv, la cantine*”, iar **articolul 223, alineatul (10) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011** prevede că „*studenții beneficiază de burse de performanță sau de merit, pentru stimularea excelenței, precum și de burse sociale, pentru susținerea financiară a studenților cu venituri reduse. Cuantumul minim al*

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro

 office@anosr.ro

 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

burselor sociale se propune anual de către CNFIS, ținând cont de faptul că acestea trebuie să acopere cheltuielile minime de masă și cazare". Astfel, suma medie necesară la nivel național pentru a acoperit cheltuielile minime lunare de masă și cazare ale studenților, calculată de CNFIS, este de **576 lei**, conform datelor din **august 2016**.

Nr. crt.	An	Alocație unitară/student eligibil licență și master	Număr studenți eligibili licență și master (ian. – iul.)	Număr studenți eligibili licență și master (oct. – dec.)	Sume alocate
1.	2007	55 lei (ian. – oct.)	255.769	262.400	125.881.916
		60 lei (nov. – dec.)			
2.	2008	60 lei	255.805	258.805	135.562.061
3.	2009	60 lei (ian. – mar.)	258.961	261.307	152.752.044
		69 lei (apr. – dec.)			
4.	2010	69 lei	260.475	268.144	161.616.288
5.	2011	69 lei	264.003	269.764	162.613.253
6.	2012	69 lei	268.187	267.739	159.798.969
7.	2013	69 lei	266.974	268.739	160.647.292
8.	2014	69 lei	267.639	269.769	162.632.124
9.	2015	69 lei	268.737	271.150	163.441.220
10.	2016	83 lei	271.150	-	-

Tabel 5. Situație cu privire la alocarea bugetară privind bursele studențești în perioada 2007-2016
 (sursa: MENCȘ)

În **2016**, pentru prima dată după șapte ani, alocarea bugetară pentru fiecare student eligibil a crescut cu **20,29%**, de la **69 lei**, la **83 lei**, în urma demersurilor realizate de ANOSR. Aceeași analiză a CNFIS din anul 2016 a reliefat faptul că, pentru a se îndeplini cerințele legale cu privire la fondul de burse și pentru ca acestea să își îndeplinească scopul prevăzut de lege, acesta din urmă ar trebui **să crească cu 240%**. În acest mod ar putea fi acoperite toate cheltuielile referitoare la masa și cazarea studenților eligibili pentru a primi astfel de mijloace de susținere financiară sau recompensare pentru activitatea academică. Prin urmare, alocarea bugetară pentru fiecare student bugetat ar trebui să fie de **201,6 lei/lună**, iar suma totală destinată acestui fond la nivel național ar trebui să fie de minimum **546.638.400 lei**, față de **225.054.500 lei**, cât este suma anticipată a se aloca în 2016, creșterea fiind de **321.583.900 lei**.

De asemenea, chiar și în condițiile acestor creșteri solicitate, niciun tip de bursă nu acoperă și cheltuielile lunare ale studenților cu articolele de îmbrăcăminte, încălțăminte și alte aspecte cotidiene de acest tip, respectiv cu materialele de studiu necesare și eventualele participări la manifestări științifice, dacă e să ne referim la bursele de merit sau de performanță. Aceste cheltuieli, chiar dacă sunt greu de cuantificat la nivel național, ar trebui să fie menționate cel puțin în legislație, iar în baza autonomiei universitare, instituțiile de învățământ

ANOSR este membru în:

European Students' Union

Consiliul Tineretului din România

Alianța pentru o Românie Curată

facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
 camera 12-13, sector 1,
 București, 010223

superior să înceapă să aloce o finanțare suplimentară pentru burse care să acopere și aceste necesități ale studenților. Ulterior, CNFIS alături de reprezentanții studenților, ar trebui să găsească o modalitate de a îngloba toate cheltuielile subsecvente vieții de student în cadrul cuantumului acestor burse.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Subvenția pentru cămine-cantine

Serviciile de cazare și masă pentru studenți sunt printre cele mai importante servicii de suport oferite de instituțiile de învățământ superior din România. În marea majoritate a cazurilor, aceste servicii sunt oferite de universități în regim propriu, constituind cea mai accesibilă variantă pentru studenți.

În conformitate cu **articolul 205, alineatul (12) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011**, „cheltuielile de întreținere a internatelor, a căminelor și a cantinelor universităților se acoperă din veniturile proprii ale instituțiilor de învățământ respective și din subvenții de la buget cu această destinație”. Rolul acestei subvenții este de a face cât mai accesibile tarifele pentru cazarea studenților, în contextul în care **articolul 205, alineatul (13) din LEN** specifică faptul că „tarifele practicate de universități pentru studenți la cămine și cantine sunt cel mult egale cu diferența dintre costurile de funcționare, cuprinzând cheltuielile de personal, cheltuielile cu utilitățile, cheltuielile cu materiile prime și consumabile și cheltuielile de întreținere curentă și, respectiv, subvențiile de la bugetul de stat”.

Subvenția pentru cămine-cantine reflectă situația extrem de dificilă a studenților din România atunci când vine vorba despre serviciile studentești pe care universitățile le oferă. Din 2005, numărul locurilor de cazare a scăzut constant, de la **116.021** (2005) la **104.081** (2014). Dacă ne raportăm la numărul total de studenți din **2014**, locurile disponibile ajung doar pentru **22,54%** dintre aceștia, fiind evident mai puține locuri de cazare decât cererea reală, fapt ce ne îngrijorează și ne determină să atragem atenția din nou asupra faptului că sunt necesare investiții masive în acest sens, cumulate și de o creștere a subvenției pentru cămine și cantine.

Alocarea bugetară pentru subvenția cămine-cantine a scăzut semnificativ din anul **2008**, când au fost alocați în acest sens **173.455.000 lei**. Cea mai semnificativă scădere a fost cea dintre anii **2008** și **2009**, de **31,01%**. Ulterior, până în anul **2014**, creșterile au fost neesențiale, cea mai mare fiind în anul **2013**, de **5,13%**. De altfel, în anul **2014**, suma alocată pentru cămine și cantine a scăzut cu **1,18%** față de anul precedent. În perioada **2008-2015**, cea mai importantă creștere a fondurilor acordate pentru subvenția cămine-cantine a fost chiar în ultimul an menționat, **2015**, cu **19,74%**.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

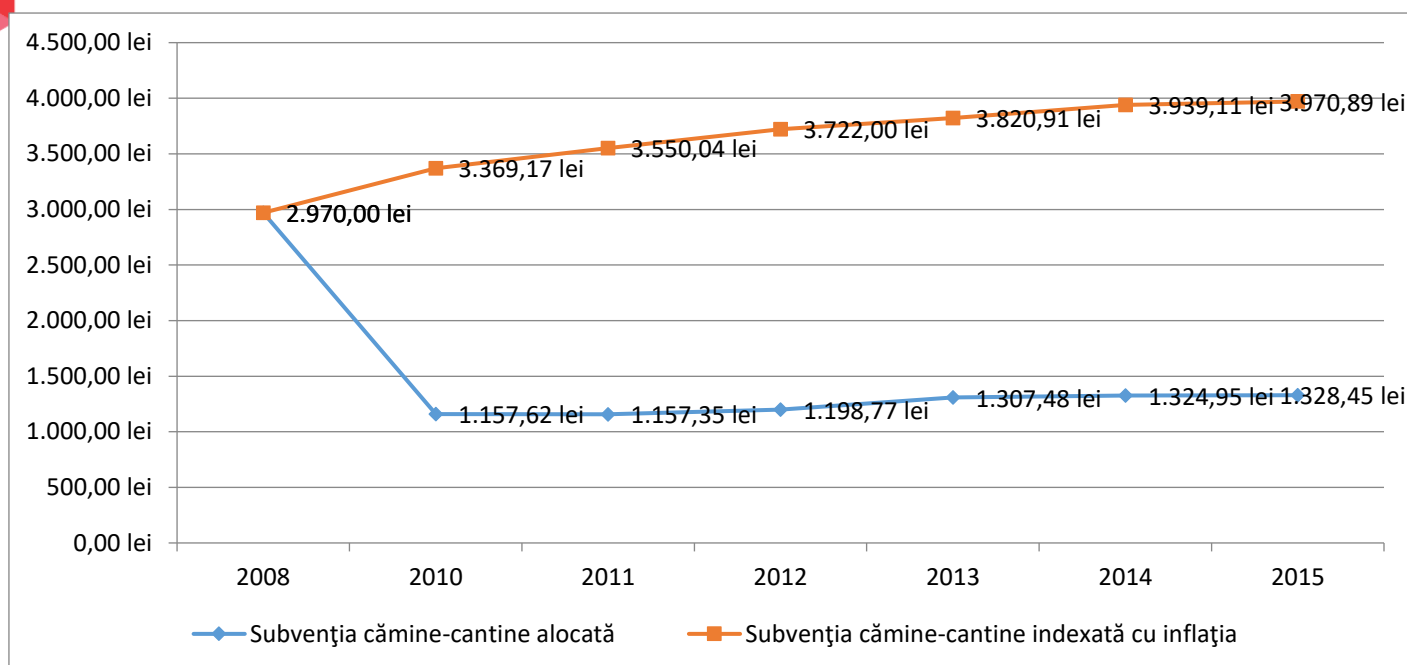
office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Figură 1. Grafic comparativ între valoarea acordată de MENCS pentru subvenția cămine-cantine și valoarea subvenției din anul 2008, indexată cu inflația anuală (sursa: prelucrare proprie pornind de la date ale Ministerului Finanțelor Publice)

Dacă analizăm separat **valoarea unitară a subvenției** aferentă unui student căminizat, situația diferă față de alocarea bugetară pentru acest capitol. Acest lucru se datorează și faptului că numărul de studenți a scăzut permanent, însă fluctuațiile nu pot fi explicate în totalitate. Astfel, în perioada **2008-2010**, subvenția acordată pentru fiecare student cazat în căminele studențești a scăzut cu **61,02%**, de la **2.970 lei**, la **1.157,62 lei**. Ulterior, aceasta s-a situat pe un trend crescător, până în anul **2015**, când a scăzut cu **5,26%** față de anul precedent. Cea mai importantă creștere a avut loc în **2013**, cu **9,07%**, chiar dacă Ministrul delegat pentru Învățământ Superior, Cercetare Științifică și Dezvoltare Tehnologică¹, respectiv Primul-ministru² au declarat, în urma protestelor studențești din **13 noiembrie 2013**, organizate la inițiativa ANOSR, că aceasta va crește în anul **2014** cu **10%**, creșterea reală fiind de doar **7,24%**. În anul **2016**, subvenția acordată pentru fiecare student reprezintă doar **46,7%** din valoarea acordată în anul **2008**. De asemenea, prognoza pentru anii **2017-2019** nu este una prea încurajatoare, creșterile fiind cuprinse între **1,31%** și **2,5%**, în baza indicatorilor macroeconomici.

Așa cum am arătat mai sus, în vederea actualizării subvenției cămine-cantine am ținut cont de trei factori importanți: factorul inflaționist, creșterea economică, precum și creșterile salariale. Acestea din urmă se reflectă în salariile personalului administrativ, care este plătit, în general, din fondurile provenite din această subvenție. De asemenea, am arătat că indicatorul

¹<http://www.hotnews.ro/stiri-esential-16033169-ministerul-educatiei-subventia-pentru-cantine-camine-creste-10.htm>

² <http://www.mediafax.ro/social/ponta-subventia-pentru-cazarea-studentilor-in-camine-va-creste-cu-10-11682716>

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
 camera 12-13, sector 1,
 București, 010223

agregat al celor trei factori trebuie să se aplice valorii subvenției acordate în anul 2008, anul anterior crizei economice. Prin urmare, pentru anul 2017, subvenția anuală acordată pentru fiecare loc de cazare din căminele studentești ale instituțiilor de învățământ superior ar trebui să fie minim **6204,33 lei**. În total, fondul alocat pentru acest capitol bugetar, raportat la capacitatea de cazare din anul 2014, ar trebui să fie de **645.752.870,73 lei**, față de **144.370.755,1 lei**, cât este totalul prognozat pentru 2016, în creștere cu **501.382.115,63 lei (347,28%)**.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

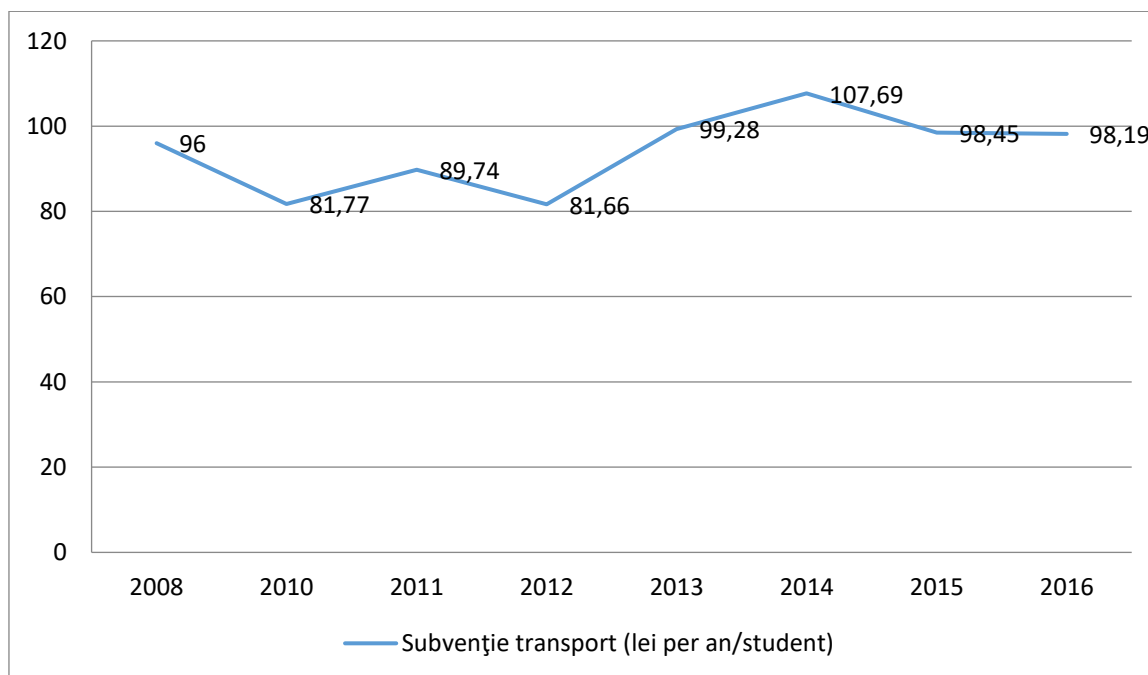
Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Fondul pentru transportul studenților

Articolul 205, alineatul (2) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 prevede faptul că „în timpul anului universitar, studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, în vârstă de până la 26 de ani, beneficiază de tarif redus cu minimum 50% pe mijloacele de transport local în comun, transportul intern auto, feroviar și naval. Studenții orfani sau proveniți din casele de copii beneficiază de gratuitate pentru aceste categorii de transport”. În vederea acordării reducerii pe mijloacele de transport în comun, Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice (MENCȘ) alocă anual o subvenție pentru acoperirea cheltuielilor generate de această facilitate. Aceasta este acordată pentru fiecare student bugetat, respectând condițiile prevăzute la art. 205, alin. (2) din LEN.

În prezent, asistăm la o **variație anuală ne semnificativă** din punct de vedere al **alocării bugetare anuale unitare pentru transport în comun** (acordată pentru fiecare student bugetat). Dacă în anul **2008** aceasta era de **96 lei**, suma acordată fiecărui student în cauză a atins pragul de **107,69 lei** în anul **2014**, pentru a scădea din nou sub pragul de 100 lei, ajungând la suma de **98,19 lei**, după cum a fost proiectată în Bugetul MENCȘ din anul 2016.

Prognoza pe care o întâlnim în propunerea de buget nu este nici ea încurajatoare, urmând ca **subvenția să rămână ancorată în jurul sumei de 98 lei**. În mod evident, această alocare este insuficientă, după cum urmează să demonstrăm în continuare.

Tabel 6. Evoluția subvenției bugetare pentru transportul local în comun

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
 camera 12-13, sector 1,
 București, 010223

În vederea realizării unui calcul pentru estimarea cuantumului total care ar acoperi în mod real prevederile art. 203, alin. (2) din LEN cu privire la transportul local în comun al studenților, am realizat o simulare pornind de la *Metodologia de repartizare pe universități a alocațiilor bugetare destinate cheltuielilor de transport pentru studenți*. Pentru a avea o imagine de ansamblu, am calculat sumele unitare/student bugetat alocate pentru transportul în comun al studenților în anul **2016** pentru fiecare centru universitar, pornind de la alocarea bugetară din acest an și coeficienții agregați pe transport conveniți în metodologia mai sus menționată în anul 2015. Am considerat, de asemenea, că un an universitar are **10 luni** în care studenții desfășoară efectiv o activitate didactică sau de practică, în ciuda faptului că, **în realitate, activitățile acestora se pot extinde până la 12 luni/an** dacă luăm în considerare și activitățile de voluntariat și internship, perioadă oricum prevăzută în OMÎ nr. 4055/1996.

În anul **2016**, în proiectul de buget pentru Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice se estima o alocare medie/student fizic bugetat de **98,19 lei/an**, în condițiile în care această sumă este în scădere față de anii precedenți (**98,45 lei – 2015, 107,69 - 2014**). Având datele din octombrie 2015 în ceea ce privește numărul de studenți, bugetul total estimat alocat pentru transportul local în comun al studenților ar fi de **26.610.928,96 lei**.

Oraș	% sumă alocată/lună/student raportată la 50% din costul abonament general lunar (lei) (ce procent acoperă subvenția lunară primită de universități de la MENCȘ din suma totală pe care ar trebui să o acopere)
București	50%
Iași	32%
Brașov	24%
Timișoara	22%
Galați	21%
Cluj Napoca	20%
Craiova	19%
Oradea	17%
Sibiu	17%
Târgu Mureș	16%
Ploiești	13%
Arad	13%
Suceava	13%
Constanța	11%
Alba Iulia	11%
Târgoviște	8%
Bacău	7%
Târgu Jiu	7%

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro

 office@anosr.ro

 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Oraș	% sumă alocată/lună/student raportată la 50% din costul abonament general lunar (lei) (ce procent acoperă subvenția lunară primită de universități de la MENCȘ din suma totală pe care ar trebui să o acopere)
Pitești	6%
Reșița	6%

Tabel 7: Procentul studenților bugetați, la forma de învățământ zi din cadrul ciclurilor de studiu licență și master care ar beneficia teoretic de subvenția de 50%, în raport cu prețurile fiecărei regiuni de transport urban în parte (Sursa: Prelucrare proprie)

În conformitate cu datele cu privire la numărul de studenți la ciclurile licență și master din România și a tarifelor percepute de regiile de transport local, am calculat ce procent aproximativ din numărul total de studenți pot beneficia de prevederile Legii Educației Naționale nr. 1/2011, ținând cont de suma alocată anual de la bugetul de stat. Astfel, procentul studenților pentru care ajung banii pentru a se acoperi reducerea de 50% la transportul local în comun variază de la 50% din numărul total în București, la 6% în Pitești sau Reșița.

Având în vedere situația dezastruoasă cu privire la subvenționarea transportului local pentru studenți, ANOSR solicită **creșterea fondului pentru transportul studenților în anul 2017 cu 18.039.830,29 lei, până la suma de cel puțin 44.650.744,29 lei**, astfel încât să fie acoperite, și din punct de vedere teoretic, toate cererile potențial existente în centrele universitare din România, indiferent de specificitățile locale ale regiilor sau societățile de transport în comun, respectiv de tarifele percepute. Prin urmare, subvenția pentru transportul în comun al studenților ar trebui să fie de minimum **163,38 lei/student/an**, raportat la tarifele practicate de regiile de transport în comun din **aprilie 2016**.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Cercetare

Cercetarea în învățământul superior românesc, și nu numai, are de suferit din cauza subfinanțării cronice. Participarea României în cadrul *European Research Area* are de suferit din cauza **finanțării nesatisfăcătoare**, situație ce duce practic la o **migrație masivă a cercetătorilor români, în special a celor tineri**. Conform datelor *Eurostat* din 2012, România ocupa locul **20** în Uniunea Europeană din punct de vedere al alocării bugetare pentru Cercetare-Dezvoltare-Inovare. Astfel, România aloca **290,5 milioane euro**, în timp ce la nivelul UE erau alocate pentru CDI aproximativ **90.670,3 milioane euro**. În timp ce România aloca **0,2%** din PIB pentru cercetare, media la nivel european era de 0,7%, România ocupând ultimul loc în UE din acest punct de vedere. Țara noastră era pe **ultimul loc** și din punct de vedere al alocării bugetare pentru Cercetare-Dezvoltare-Inovare, aceasta fiind de 14,5 euro/cetățean al României, în timp ce la nivelul UE se alocuau 178,6 euro/cetățean al UE.

România se află pe ultimul loc în Europa și în ceea ce privește inovarea, într-un clasament realizat de *Euraxess* în 2014. Astfel, cu un punctaj de 2,04 din 10, România se află cu mult în urma mediei la nivelul celor 28 de state ale UE, care este de 5,5. De asemenea, țara noastră are **0 puncte** în ceea ce privește colaborarea IMM-urilor inovative între ele (media EU-28: 4,21) sau la implementarea unor produse/procese inovative de către acestea (media EU-28: 4,31). România stă prost și la capitolul inovării cu mijloace proprii a IMM-urilor (RO: 0,012, EU-28: 5,13), vânzarea și introducerea pe piață a unor produse inovative (RO: 0,029, EU-28: 4,88), numărul de studenți doctoranzi non EU (RO: 0,059, EU-28: 7,71) sau numărul de articole publicate în colaborare cu parteneri internaționali (RO: 0,079, EU-28: 1,75).

Trebuie să remarcăm că, în acest context, România deține un număr mare de angajați bine pregătiți în industrii de vârf (RO: 6,58, EU-28: 6,65) și stă foarte bine la capitolul exporturi de producție medium și high-tech (RO: 6,16, EU-28: 6,58). De asemenea, instituțiile de învățământ superior au un număr semnificativ de noi absolvenți ai școlilor doctorale, punctajul României fiind la egal cu media la nivel european. Totuși, dacă privim acest lucru prin prisma problemelor care au zguduit sistemul școlilor doctorale în ultimii ani, putem considera că acest aspect nu este neapărat un punct forte.

Chiar dacă din punct de vedere teoretic, România stă bine la capitolul strategii, menționând aici printre altele *Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020*, acestea nu pot fi implementate în lipsa unei finanțări corespunzătoare. În anul 2016, în urma unei creșteri relativ semnificative, s-a ajuns abia la procentul de 0,3% din PIB pentru cercetare, deși **articolul 8 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011**, care prevede că „*pentru activitatea de cercetare științifică se alocă anual, de la bugetul de stat, minimum 1% din produsul intern brut al anului respectiv*”. Prin urmare, solicităm ca **pentru cercetarea românească să fie alocat în anul 2017 un procent de minimum 1% din Produsul Intern Brut**.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Investiții

Unul dintre capitolele bugetare cele mai afectate de tăierile cauzate de problemele economice ale României din perioada crizei financiare este capitolul ce se referă la investițiile din instituțiile de învățământ superior. Investițiile realizate de MENCȘ, precum și obiectivele de capital și alte dotări au suferit cele mai mari pierderi. Bugetul destinat investițiilor și reparațiilor capitale pentru infrastructura academică a scăzut până în anul 2014 cu **84,77%** față de anul **2008**, ajungând, de la un total de **556.060.000 lei** în **2008**, la doar **84.700.000 lei** în **2014**. De asemenea, suma acordată pentru obiective de capital și alte dotări a scăzut de la **1.009.590.000 lei** în **2008**, la **47.360.000 lei** în 2014, înregistrându-se o scădere de **95,31%**.

În anul **2016** a fost alocată pentru obiective de capital și alte dotări, dar și pentru alte investiții, suma totală de **154.374.000 lei**, reprezentând 9,86% din suma totală care a fost alocată în 2008 (**1.565.650.000 lei**). Având în vedere indicii utilizați în analiza noastră, în această situație vom calcula creșterea bugetară necesară pentru acest capitol utilizând doar factorii care înglobează creșterea economică și inflația, indicele utilizat în acest caz fiind **1,402**, aplicat sumelor alocate în anul 2008. Prin urmare, suma totală care ar trebui alocată investițiilor ar trebui să ajungă la **2.193.639.300 lei**, cu **2.039.265.000 lei** mai mult decât în prezent, însemnând o creștere de **1320,98%**.

Chiar dacă creșterile solicitate sunt foarte mari din punct de vedere procentual, acestea sunt absolut necesare, având în vedere faptul că infrastructura academică, precum și spațiile destinate serviciilor studentești, se află într-o stare deplorabilă în foarte multe dintre cazuri, nefiind suficiente pentru a îndeplini toate solicitările venite din partea studenților, fie că ne referim la cămine supraîncărcate sau cantine supraaglomerate.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Tabere studentești

În conformitate cu **articolul 12, alineatul (3) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011**, „statul acordă premii, burse, locuri în tabere și alte asemenea stimulente elevilor și studenților cu performanțe școlare și universitare, precum și cu rezultate remarcabile în educația și formarea lor profesională sau în activități culturale și sportive”.

În prezent, Ministerul Tineretului și Sportului (MTS) alocă anual un număr de **6000** de locuri în tabără pentru studenți, exclusiv în perioada estivală, prin Programul Național „Tabere Studentești”. Pentru aceste locuri, MTS plătește câte **100 lei** pentru fiecare dintre cele cinci zile de tabără, efortul bugetar total fiind de **3.000.000 de lei**.

În cadrul **Raportului cu privire la implementarea Programului Național „Tabere Studentești” 2015**, ANOSR a demonstrat importanța implementării unor măsuri precum creșterea duratei unui sejur de tabără de la 5 la 7 zile, introducerea taberelor studentești de iarnă sau creșterea numărului de locuri pentru studenții beneficiari ai Programului Național „Tabere Studentești” de la **6000** la cel puțin **7000** de locuri. Aceste măsuri ar duce la un cost total al programului național de tabere, de aproximativ **4.900.000 lei**, în creștere cu **1.900.000 lei** față de suma alocată în prezent (o creștere de **63,33%** din suma alocată în anul **2016**).

ANOSR a demonstrat, prin taberele organizate pentru studenții proveniți din medii dezavantajate, importanța acestor forme de sprijin pentru studenți, taberele fiind una din principalele modalități de recompensare și de stimulare a performanței studenților din România.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

 facebook.com/anosr.ro
 office@anosr.ro
 www.anosr.ro

 Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Sinteză creșteri bugetare solicitate (învățământ superior + cercetare)

Capitol bugetar	Sumă totală alocată în prezent (lei)	Sumă totală solicitată pentru anul 2017 (lei)	Suma necesară a fi alocată în plus în anul 2017 (lei) (diferență sumă solicitată pentru anul 2017 - sumă alocată în prezent)	Creștere procentuală necesară pentru a se ajunge la suma solicitată pentru anul 2017	Procent total din PIB solicitat a fi alocat în anul 2017 pentru acest capitol bugetar	Procent din PIB necesar a fi alocat suplimentar în anul 2017 pentru acest capitol bugetar pentru a se ajunge la suma solicitată ³
Finanțarea de bază	1.896.250.000 (2015)	4.183.386.247,26	2.287.136.247,26	120,61%	0,6683 % din PIB	0,3654 % din PIB
Fondul pentru burse studențești	225.054.500 (estimare 2016)	546.638.400	321.583.900	142,89%	0,0873 % din PIB	0,0514 % din PIB
Subvenția pentru cămine-cantine	144.370.755,1 (estimare 2016)	645.752.870,73	501.382.115,63	347,28%	0,1032 % din PIB	0,0801 % din PIB
Fondul pentru transportul studenților	26.610.928,96 (estimare 2016)	44.650.744,29	18.039.830,29	67,79%	0,0071 % din PIB	0,0029 % din PIB
Investiții	154.374.000 (2016)	2.193.639.300	2.039.265.000	1320,98%	0,3505 % din PIB	0,3258 % din PIB
Tabere studențești	3.000.000 (2016)	4.900.000	1.900.000	63,33%	0,0008 % din PIB	0,0003 % din PIB
TOTAL solicitări creșteri bugetare învățământ superior	2.449.660.184,06	7.618.967.562,28	5.169.307.093,18	244,49%	1,2173 % din PIB necesar a fi alocat în total	0,8259% din PIB creștere necesară în 2017
Cercetare	0,3% din PIB (estimare 2016)	1% din PIB	-	233,33%	1 % din PIB	0,7000 % din PIB
TOTAL solicitări creșteri bugetare cercetare + învățământ superior	-	13.877.761.562,28	-	-	2,2173 % din PIB	1,5259 % din PIB

³ Raportat la Produsul Intern Brut din 2015, în valoare de 625.879.400.000 lei, conform datelor INS Tempo, disponibile la adresa web http://www.insse.ro/cms/files/statistici/pib%20trim/PIB_trimestrial_ESA_2010_tr2_2_2016.xls

ANOSR este membru în:

European Students' Union

Consiliul Tineretului din România

Alianța pentru o Românie Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Concluzii

În vederea îmbunătățirii situației învățământului superior românesc, pentru a sprijini studenții și viitorul României, Guvernul ar trebui să aloce suplimentar pentru educație și cercetare suma de **13.877.761.562,28 lei** în anul **2017**, reprezentând **1,5259%** din Produsul Intern Brut al României din anul 2015. Suma este una semnificativă, dar vizează, practic, toate aspectele care garantează un învățământ de calitate: finanțarea de bază, fondul pentru burse studentești, subvenția pentru cămine și cantine, fondul pentru transportul studenților, cercetarea, investiții de capital sau fondul pentru tabere studentești.

Creșterile solicitate pornesc de la o tristă realitate: sistemul de educație din România nu este finanțat nici măcar la nivelul anului 2008, în ciuda faptului că cerințele acestuia din prezent generează mult mai multe costuri decât acum 8 ani. De asemenea, finanțarea învățământului superior nu ține cont de aspecte elementare precum inflația, creșterea economică sau creșterile salariale ale personalului didactic sau nedidactic.

Prin urmare solicităm Guvernului României și Parlamentului României, precum și tuturor partidelor politice, să realizeze un consens cu privire la necesitatea creșterii finanțării sistemului educațional românesc, în speță a învățământului superior, astfel încât să nu mai existe generații „de sacrificiu”, marcate de un act educațional a cărui calitate suferă din cauza subfinanțării cronice.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223